

Egenmäktigt förfarande.

21 september–9 november 2019

HELSINGBORGS
STADSTEATER

Kära publik!

Du har säkert upplevt den någon gång. Eller haft en vän, möjligen flera, som drabbats av den slags förälskelse som går balansgång på den fina gränsen mellan passion och desperation. Där pirrigt känslorus hela tiden riskerar att slå över i lidande och vanmakt. Lena Anderssons *Egenmäktigt förfarande* – en roman om kärlek är en detaljstudie i makt och misströstan, rolig och smärtsam om vartannat. Den handlar om att vara den som vill mest men får för lite tillbaka. Redan ett par år efter att boken gavs ut skrevs den om för teaterscenen. Ett snilledrag eftersom romanfigurerna passar så väl att gestaltas på scen. Och som Lena Andersson själv säger: många kan relatera till romanens Ester eftersom kärlekens maktspel är helt oberoende av bakgrund, ålder och kön. Kanske känner du också igen dig?

Välkommen till Lillan!

Kajsa Giertz

Kajsa Giertz, teaterchef

Egenmäktigt förfarande.

Av Lena Andersson i dramatisering av Karin Parrot-Jonzon

Sanna Krepper
Jörgen Düberg
Sandra Redlaff
Cecilia Borssén

Ester Nilsson
Hugo Rask
Vännina 1, m fl
Vännina 2, m fl

Regi
Scenografi, ljusdesign och videodesign

Moqi Simon Trolin
Raphael Frisenvænge Solholm
och Malte Hauge
Yvonne Ericsson
Julia Westerlund
Esa Alanne
Anders Ortman

Kostym
Maskdesign
Koreografikonsulent
Kompositör

Två världars kamp.

Det var först efter att Lena Anderssons bok *Egenmäktigt förfarande – en roman om kärlek* landade i bokhandeln som hon själv insåg vad den egentligen handlar om.

Författaren och kolumnisten Lena Anderssons femte skönlitterära bok skulle handla om kärlek. Men inte om den romantiska kärleken utan den som präglas av maktspel och känslan av vanmakt. Och om att vara den som älskar mest och hur svårt det kan vara när kärleken inte är besvarad. –Det här temat, alltså att få för lite men ändå tillräckligt mycket för att stanna kvar, är ett reellt problem för människor. Hamnar man i det så spelar det inte någon roll vem man är, hur man är som person eller vilken bakgrund man har. Man gör som Ester Nilsson gör. Det är som en naturlag och jag ville åt det typiska, det universella, säger Lena Andersson medan hon taktfast slår ena handen i bordet.

LENA ANDERSSON började skriva berättelsen om Ester Nilsson i juli 2011. När den några år senare landade på litteraturkritikernas skrivbord och i landets bokdiskar utbröt diskussioner som gav eko på tidningarnas kultursidor, i livliga paneldebatter runtom i landet och in i minsta bokcirkel. Det var uppenbart att många kände igen sig i och hade en åsikt om relationen mellan bokens huvudpersoner Ester Nilsson och Hugo Rask. Så har också Lena Andersson fått delta i otaliga boksamtal och intervjuer om kärlekens moral. –Folk har tolkat boken totalt olika, som vem som är förövaren, vem som är egenmäktig och vem som är offer. Uppenbarligen hittade jag någon slags balans, säger hon och fortsätter: ▶

–När jag skrev var jag väldigt upptagen av att läsaren skulle förstå att Ester inte är konstig. Jag ville att hon skulle framstå som rimlig, att hon inte över- tolkar situationen särskilt mycket. Jag försökte sätta strålkastarljus på hennes perspektiv, men läsaren skulle även kunna se hans dilemman.

Lena Andersson konstaterar att man försätter sig själv i en svår situation när man, som Hugo Rask, först bjuder in någon som man sedan inte vill ha. –Det är förfärligt. Det är därför Hugo hela tiden försöker kompensera och krångla sig ur genom att vara snäll. När han gör det blir det ännu värre.

VARKEN BOKEN eller pjäsen *Egenmäktigt förfarande* är någon kärleksroman. Det den verkligen handlar om, menar Lena Andersson, är kampen mellan två världsåskådningar. Men det förstod hon först efter att boken var färdigskriven. –Esters världsbild är att saker hänger ihop och att man inte kan skära av världen i små snuttar. Då blir den obegriplig. Hon menar att det finns regler och att det som händer har ett värde som är sant men inte går att bevisa. Det går inte att bara kapa när man har börjat träffas, för då har man ett kontrakt. Ligger man med varandra efter tre månader av innerliga möten och middagar så väger det tyngre än om man bara råkar hamna i sängen. Och gör man det tre gånger efter en sådan inledning, då är saken klar. De är ihop, tycker hon. Hur han då kan agera som

han gör är omöjligt att förstå för henne, eftersom hon tror att han delar samma självklara uppfattning.

–Men Hugo tänker tvärtom. Han tycker att det går bra att dricka vin ihop eller ligga en gång utan att det betyder något särskilt: ”Det är väl som att nysa”. Det är två filosofiska system som står mot varandra.

SEDAN *Egenmäktigt förfarande* släppts i andra delar av världen tycker Lena Andersson att hennes tes har bevisats. –Det har varit så himla intressant. Boken har fått ett otroligt bra mottagande i katolska länder, bland intellektuella och journalister där. De har total förståelse för Ester. Där har många kvar en syn på världens ordning som är just att händelser hänger ihop och det ena medför naturligt det andra. Där tänker man, liksom Ester, att om man ligger med varandra så har man slags avtal, man är ihop. I protestantiska och anglosaxiska, det vill säga mer sekulära och postmodernistiska, länder har läsarna däremot en mer upplöst syn på skeendet i boken. Man undrar vad som är problemet. Hugo vill inte ha Ester längre och det är väl inte mer med det.

–Jag menar inte att motsättningen mellan de två världsåskådningarna är religiöst betingad, utan har med de gamla filosofiska systemen att göra. Det är olika världsbilder och det är så fascinerande.

NAMN: Lena Andersson.

BOR: Stockholm.

FAMILJ: Sammanlevande.

BÖCKER I URVAL: *Var det bra så?* (1999) *Duck City* (2006). *Om falsk och äkta liberalism* (2019)

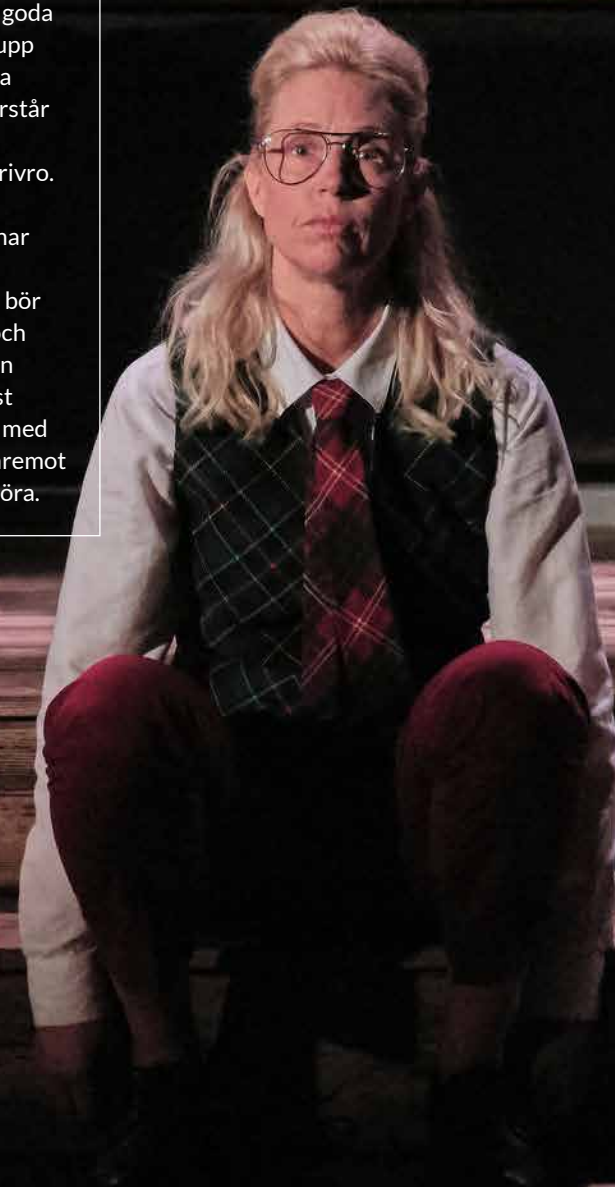
TÄNKER: Att världen genom goda samtal skulle behöva rensa upp i alla missförstånd så att bara den verkliga oenigheten återstår och blir tydlig.

VILL JUST NU: Få lugn och skrivro.

SKRIVER PÅ FÖR TILFÄLLET:

Artiklar och essäer som jag har deadline på.

BÄSTA KÄRLEKSRÅDET: Man bör lära sig att noga observera och förstå sina känslor så att man kan förlita sig på dem. Endast resonemangsäktenskap har med förnuftet att göra. Kärlek däremot har med välbefinnande att göra.

”Jag kan bli besatt av att vilja förstå skeenden”

Egenmäktigt förfarande är en berättelse om hur mycket vi är beredda att bedra oss själva i vår önskan om att bli älskade. Skådespelarna Sanna, Jörgen, Cecilia och Sandra kan både känna igen sig – och inte.

AV JENNY PETERSSON

SANNA KREPPER

Hur har arbetet med pjäsen påverkat dig?

– Jag har blivit än mer medveten om språket och dess betydelse för både tanke och tal. Jag har även behövt fördjupa mig ytterligare kring personligt ansvar och betydelsen av raket och ärlighet

i kommunikationen med andra människor, både i arbetsprocessen och privat. Här kan vi lära mycket av Lena Andersson.

Hur vill du att Ester uppfattas av publiken?

– Det är klart att jag kan ha tankar och önskningsar kring detta, men varje åskådares upplevelse är djupt personlig och jag tycker att det vore synd om den färgades av dessa. Jag hoppas att pjäsen, precis som boken, öppnar för tankar och

samtal kring relationer och kärlek.

Hur mycket kan du känna igen dig i det som händer Ester?

–Egentligen inte så mycket. I problematik kring kärlek och relationer, liknande den Ester går igenom, har jag främst agerat vänninekör. Men jag kan, precis som Ester, bli besatt av att vilja förstå skeenden och kan verkligen ha svårt att släppa, om det är något jag inte förstår eller upplever ouppklarat.

JÖRGEN DÜBERG

Hur har arbetet med pjäsen påverkat dig?

– Inte nämnvärt. Jag är lyckligt gift sedan 26 år tillbaka.

Hur ser du på Hugo som rollkaraktär?

–Rollförståelse sker i samarbete med kollegor och regissör. Mycket hämtar man ur gjorda erfarenheter i livet.

Ibland dyker minnen upp, inte alltid så positiva, som hjälper en i processen.

Hur tänker du kring Esters och Hugos agerande i den här berättelsen?

–Vem som gör rätt och vem som gör fel är upp till var och en att bedöma. Vi på scenen gör allt för att skapa förståelse för de människor vi gestaltar. Lyckas vi kan vi begrippliggöra livets för- och avigsidor. Allom till båtnad.

CECILIA BORSSÉN

Har du känt av kärlekens besatthet någon gång?

– Visst har jag känt av den. När all ens tanke-verksamhet rör sig runt den där personen och en har svårt att både äta och sova. Smärtsamt och ljuvligt på samma gång...

Vänninekören spelar en viktig roll. Vad pratar du helst med dina väninnor om?

–Om allt. Om viktiga och oviktiga saker om livet, kärleken och döden. Om snygga skor och bra recept.

SANDRA REDLAFF

Har du känt av kärlekens besatthet någon gång?

– Det har jag. Känslan av att förlora någon eller att sväva bland moln och förlora sig själv i någon. Känslan av att vilja förstå och söka svar på varför saker och ting blev som de blev. Svar som man aldrig kan få, men som skaver om där finns något man upplever ouppklarat. Att älta ihjäl olika skeenden istället för att släppa taget. Detta har jag både känt av själv, upplevt att någon annan känt för mig och även agerat vänninekör för.

Vad pratar du helst med dina väninnor om?

– Om allt från roligheter och trams till djupare känslor, dilemman och tankar om livet. Relationer, längtan och drömmar. Om kläder och hemliga svampställen.

Inspicient Dennis Claesson
Ljud och föreställningsledare Jonas Mattsson
Sufflör Cecilia Eriksson Rydholm
Scenmästare Johan Andersson
Scenmekaniker, framtagning Ida Holmberg,
Fredrik Stadler,
Katja Lindström
Cecilia Odén,
Erika Plant Blomqvist
Ernesto Mejia
Belysningsmästare Anders Andersson
Ljustekniker Katarina C:son Brandt,
Dekormålare Kerstin Larsson,
Ivan Bengtsson
Kostymmästare Andrea Ståleker Spenner,
Mia Petersson
Linnea Klint*
Kostymkräddare Cecilia Skog
Patinerare och färgare Julia Westerlund och
Lillebel Höglund
Föreställningsmaskör Pierre Alatbeh
Dekorsnickare Mattias Rönn,
Christer Rosengren
Biljettförsäljning Stefan Dahl,
Josefin Persson,
Elsa Lindström,
Tobias Persson
Publikvärdar Nikita Yourstone,
Alexandra Siredal,
Buster Wallman,
Charlotte Angel,
Daniel Magnusson,
Elsa Lindström,
Gert Råvik,
Isabella Rydnemalm,
Karin Reffner,
Kya Jepsen,
Tobias Persson
Fastighetsansvarig Christer Johansson

*Elev Tillskärarakademin i Göteborg.

Redaktör föreställningsprogram Jenny Petersson
Formgivning program Radek Labunski
Formgivning affisch Caroline Löfgren
Fotograf affisch och omslag Sophie Håkansson
Photography
Föreställningsfotograf Micke Sandström
Projektledare marknadsföring Lisa Boethius
Marknadschef Johan Lundell
Konstruktör och teknisk samordnare Lars Möller
Planeringschef Elin Heijkenskjöld
Föreställningsteknisk chef Jonas Sandberg
Chefsproducent Michael Mania
Producent Dennis Claesson
Teaterchefsassistent Josefin Zimmergren
Teaterchef och konstnärlig ledare Kajsa Giertz

Förlag Colombine Teaterförlag

Föreställningen är ca 2 timmar inkl paus

helsingborgsstadsteater.se

HELSINGBORGS
STADSTEATER